

سلامت روان از دیدگاه قرآن

مؤلفان:

دکتر محسن عزیزی ابرقوئی

دکتر داود نوده‌ئی

۱۳۹۹

سرشناسه	عزیزی ابرقوئی، محسن، ۱۳۶۵-
عنوان و نام پدیدآور	سلامت روان از دیدگاه قرآن / محسن عزیزی ابرقوئی، داود نوده‌ئی
مشخصات نشر	یزد: تفکر طلایی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۲۱۶ ص: : جدول.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۷۲۰۸-۳۷-۵
یادداشت	کتابنامه: ص. [۲۱۲] - ۲۱۶.
موضوع	بهداشت روانی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	Mental health -- Religious aspects-- Islam
موضوع	رفتار -- جنبه‌های روانشناسی -- نمونه پژوهی
موضوع	Human behavior-- Psychological aspects -- Case studies
شناسه افزوده	نوده‌ئی، داود، ۱۳۶۲-
رده‌بندی کنگره	Bp ۲۳۲/۶۵
رده‌بندی دیویی	۲۹۷/۴۸۵
شماره کتابشناسی ملی	۷۳۷۰۴۱۱

سلامت روان از دیدگاه قرآن

■ مؤلفان: دکتر محسن عزیزی ابرقوئی، دکتر داود نوده‌ئی

■ ناشر: انتشارات تفکر طلایی

■ ناظر چاپ: حمید صادقی

■ لیتوگرافی، چاپ و صحافی: زیتون

■ نوبت چاپ: اول

■ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

■ قیمت: ۳۹۰۰۰۰ ریال

■ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۰۸-۳۷-۵

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر متعلق به ناشر می‌باشد.

تلفن مرکز پخش: ۰۳۵-۳۸۲۰۱۷۳۰

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار	۵
فصل اول: بهنجاری، نابهنجاری، بیماری و سلامت روانی در روانشناسی معاصر	۷
۱-۱- مقدمه	۷
۱-۲- پیشینه بحث	۱۴
۱-۲-۱- سلامت روانی و شاخص‌های آن از منظر روان‌شناسان	۱۴
اهمیت شاخص‌های سلامت روان	۱۵
معیارهای سلامت روان از منظر روانشناسان	۱۶
گوردون آلپورت	۱۶
ماری جاهودا	۱۸
کارل راجرز	۱۹
اتکینسون و همکاران	۲۱
اریش فروم	۲۳
چاهن	۲۵
آبراهام مزلو	۲۶
۲-۲-۱- بهنجاری	۳۰
ملاک‌های بهنجاری مطرح در حوزه روانشناسی	۳۲

صفحه	عنوان
۳۴	۱-۲-۳- نابهنجاری
۳۴	هم‌رنگی با هنجارها: قلت آماری یا نقض هنجارهای اجتماعی
۳۴	ناراحتی ذهنی
۳۵	ناتوانی یا بدکاری
۳۵	رویکرد شباهت خانوادگی عناصر نابهنجاری
۳۶	نقد و بررسی ملاک‌های بهنجاری و نابهنجاری از منظر روانشناسان معاصر
۴۴	۱-۲-۴- اختلال روانی (بیماری روانی)
۴۶	۱-۲-۵- علل رفتارهای نابهنجار
۴۷	علت‌های زیستی
۴۷	علت‌های روان‌شناختی
۴۷	علت‌های اجتماعی - فرهنگی
۴۸	۱-۲-۶- الگوهای سلامت - بیماری و رویکردهای نگرستن به نابهنجاری
۴۹	الگوی فرا طبیعی
۴۹	الگوی زیستی - پزشکی
۵۰	الگوی زیستی - روانی - اجتماعی
۵۱	۱-۲-۷- دیدگاه‌های نظری در آسیب‌شناسی روانی
۵۲	دیدگاه زیستی
۵۲	نظریه صفت
۵۲	دیدگاه روان‌پویشی
۵۳	دیدگاه‌های شناختی - رفتاری
۵۳	دیدگاه انسان‌گرا
۵۴	دیدگاه اجتماعی - فرهنگی
۵۴	دیدگاه‌های نظری مبتنی بر رویکرد اسلامی
۵۵	۱-۳-۳- مروری بر منابع
۵۵	۱-۳-۱- شاخص‌های سلامت روان
۶۱	۱-۳-۲- انسان سالم از منظر برخی اندیشمندان و مکاتب فلسفی

صفحه	عنوان
۶۲	۱-۳-۳- انسان سالم از منظر برخی روانشناسان و مکاتب مشهور.....
۶۴	۱-۳-۴- تحقیقات انجام شده پیرامون مباحث سلامت و بیماری روانی از منظر اسلام.....
۶۷	۱-۳-۵- مطالعات مرتبط با الگوی سلامت روان از منظر اسلام و قرآن.....
۷۱	فصل دوم: نقد و بررسی ملاک‌های بهنجاری و نابهنجاری در روانشناسی معاصر.....
۷۱	۱-۲- نقد و بررسی ملاک‌های بهنجاری در روانشناسی.....
۷۱	ملاک آماری (بهنجار بودن رفتارها و صفات اکثریت افراد).....
۷۵	ملاک هم‌شکلی (هم‌گونی، هم‌رنگی) اجتماعی.....
۷۸	ملاک سازگاری.....
۸۵	ملاک مرضی (آسیب‌شناختی).....
۸۷	ملاک اخلاقی.....
۹۱	ملاک قانونی.....
۹۳	ملاک آرمانی (کمال مطلوب).....
۹۶	۲-۲- نقد و بررسی ملاک‌های نابهنجاری در روانشناسی.....
۹۶	رویکرد شباهت خانوادگی عناصر نابهنجاری.....
۹۷	رنج (پیشانی شخصی).....
۹۹	دردمندی انسان.....
۹۹	نامعقولی و غیرقابل درک بودن.....
۱۰۱	پیش‌بینی ناپذیری و فقدان کنترل.....
۱۰۳	ناراحتی مشاهده‌گر.....
۱۰۴	نقد و بررسی کلی «رویکرد شباهت خانوادگی عناصر نابهنجاری».....
۱۰۵	ملاک افزایش احتمال خطر.....
۱۰۶	ملاک ناتوانی یا بدکاری شغلی، اجتماعی، تحصیلی و.....
۱۰۸	۳-۲- نقد و بررسی تعریف «اختلال (بیماری) روانی».....
۱۱۵	فصل سوم: مبانی انسان‌شناختی قرآنی مرتبط با مبحث سلامت روان.....
۱۱۵	مقدمه.....

پیشگفتار

شاید امروزه قدری دور از ذهن به نظر برسد که کسی در فضای رشته‌هایی چون روانشناسی، مشاوره، علوم تربیتی و امثال آن غور کرده باشد و به نقش و اهمیت مبانی و پیش‌فرض‌های فکری و زمینه‌ای در شکل‌گیری نظریات و مباحثات علمی پی نبرده باشد. یکی از حیطه‌های بسیار مهم در مباحث روان‌شناختی، مشاوره‌ای و تربیتی، حوزه بیماری و سلامت روان است. به‌راستی بیماری و سلامت روان چه هستند؟ اختلاف‌نظرها در تعاریف، شاخص‌ها و معیارهای بهنجاری، نابهنجاری، بیماری و سلامت روان از کجا ناشی می‌شود؟ اگر علم صرفاً از نوع تجربی است و اگر تاریخچه آغاز روانشناسی به اصطلاح علمی از سال ۱۸۷۹ م. در آلمان است، چرا پس از بیش از گذشت سال‌ها، هنوز هم توافقی بر سر ملاک‌های بهنجاری، نابهنجاری، بیماری و سلامت روان ملاحظه نمی‌شود؟ مگر روش‌های تجربی این‌ها را برای ما روشن نمی‌کنند؟! مگر این روش‌ها عینیت، تکرارپذیری و قابلیت اندازه‌گیری دقیق را برای ما به ارمغان نیاورده‌اند؟! یا شاید مسئله متفاوتی در میان است. آیا به راستی علم تجربی می‌تواند به ما شاخص بیماری و سلامت بدهد، یا اینکه معرفی شاخص‌ها و معیارها از سرچشمه‌های دیگری نشأت می‌گیرد؟

پرسش حادی‌تر اینکه اساساً چه فرد یا افرادی مجاز هستند که بگویند بهنجاری، نابهنجاری، بیماری و سلامت روان واجد چه مؤلفه‌هایی هستند؟ آیا مرجعیت اعطای نشان بیماری یا سلامت روان به افراد در اختیار افراد خاصی است و آن‌ها هر وقت تصمیم بگیرند مجازند که بیمار حقیقی را سالم و سالم حقیقی را بیمار معرفی نمایند؟!

کتاب حاضر، با در نظر داشتن پرسش‌ها و دغدغه‌های این‌چنینی، تلاش دارد تا با نقد و بررسی

ملاک‌های بهنجاری، نابهنجاری، بیماری و سلامت روان در روانشناسی معاصر، ورودی قرآنی به عرصه‌های یادشده داشته باشد. این اثر که پیش‌تر با عنوان «تدوین شاخص‌های سلامت روانی و ارائه الگو بر مبنای تحلیل محتوای آیات قرآن کریم» در مرکز تحقیقات علوم رفتاری پژوهشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج) ارائه شده است، اینک با اِعمال تغییراتی، در قالب کتاب حاضر، به جامعه علمی کشور عرضه می‌شود.

امید است این اثر موردتوجه پژوهشگران قرار بگیرد و مخاطبین محترم کتاب، ما را از نقطه‌نظرت ارزشمند خویش درباره این کتاب مطلع سازند.

Mohsenazizi1986@gmail.com

۱۳۹۹/۰۸/۰۳

www.ketab.ir